

TRAVIATA

PAŃSTWOWA OPERA
I FILHARMONIA
B A Ł T Y C K A

Dyrektor:
T. RYBOWSKI

Dyr. artystyczny:
J. KATLEWICZ

GIUSEPPE VERDI

TRAVIATA

OPERA W 3 AKTACH – 4 OBRAZACH

KIEROWNICTWO MUZYCZNE
JERZY KATLEWICZ

REŻYSERIA
RYSZARD SLEZAK

SCENOGRAFIA
ROMAN BUBIEC

KIEROWNICTWO CHÓRU
JERZY MICHALAK

Premiera 15 czerwca 1966 r.

Według powieści Aleksandra Dumas'a (syna)

DAMA KAMELIOWA

Libretto: Franciszek Maria Piave

Przekład polski: S. Platówna i Z. Biliński

GIUSEPPE VERDI I JEGO „TRAVIATA”

Giuseppe Verdi urodził się 10 lutego 1813 roku w wiosce Roncole, w księstwie Parmy. Pierwsze lekcje muzyki pobierał u miejscowego organisty; w dziewiętnastym roku życia wyruszył do Mediolanu, by tam wstąpić do Konserwatorium, jednak komisja egzaminacyjna stwierdziła... kompletny brak talentu muzycznego. Rozpoczyna więc Verdi prywatne studia pod kierunkiem kapelmistrza Lavigna i już w 1839 roku wystawia w Mediolanie pierwszą operę „Oberto, Conte di San Bonifazie” za którą następuje szereg innych.

Równocześnie bierze żywy udział w życiu politycznym: W owym czasie, bezpośrednio poprzedzającym Wiosnę Ludów, Włochy składały się z szeregu małych, feudalnych księstewek, północne zaś prowincje, przede wszystkim „špichlerz Włoch” — Lombardis, okupowane były przez Austriaków. Do ich wyzwolenia od dawna dążyli włoscy patrioci, pragnąc ponadto zjednoczyć cały kraj w jedno potężne państwo.

Młody Verdi całym sercem przyłącza się do nich; wszystkie jego opery z tego okresu mają za temat walkę podbitych i uciśnionych ludów o wolność. Społeczeństwo włoskie widziało analogie między operami Verdiego, a własną sytuacją i reagowało na nie tak żywo, że władze austriackie zakazały wystawiania jego „Nabuchodonozora”, by uniknąć demonstracji w teatrze. Pierwsze opery Verdiego nie posiadają jednak jeszcze głębszych walorów artystycznych. Światową sławę ugruntowały mu dzieła z drugiego okresu twórczości — „Rigoletto”, „Trubadur”, Traviata” i „Bal Maskowy”.

I w nich jednak widać jeszcze — zwłaszcza w dwóch pierwszych — wpływ wielkiej opery paryskiej, głównie Meyerbeera;

obok fragmentów istotnie genialnych pojawiają się czasem banalne melodie z prymitywnym nieraz akompaniamentem. Verdi widział jednak te braki i czuł potrzebę ciągłego doskonalenia swego rzemiosła twórczego.

Jego późniejsze opery — „Don Carlos”, czy „Aida”, to już arcydzieła pod każdym względem; staranny dobór libretta, znakomita orkiestracja i mistrzowskie opracowanie partii wokalnych składają się na genialną całość.

Otoczony powszechną czcią dożył Verdi późnej starości. Zmarł w Mediolanie w 1901 r. licząc lat 88.

„Traviata” Verdiego była przed laty stu dziesięciu zjawiskiem nie tylko nowym, ale wręcz rewelacyjnym. W niej to bowiem — jeżeli pominiemy nieznaną wówczas szerzej nawet wśród polskiego społeczeństwa pierwszą wileńską wersję moniuszkowskiej „Halki” — po raz pierwszy objawił się na scenie operowej nurt realistyczny, który dopiero w szereg lat później miał zostać podjęty przez Bizetę, aby pod koniec stulecia zatriumfować w twórczości włoskich werystów.

Zresztą i muzyczny charakter tej opery Verdiego był na owe czasy zjawiskiem nowym i świeżym, wyprzedzając w pewnym sensie zrodzony nieco później we Francji i w Rosji gatunek opery lirycznej. Dominującą bowiem cechą „Traviaty” jest jej kameralność. W całej operze wprowadził kompozytor jedynie dwie wielkie sceny zbiorowe, a istotną treść stanowią wewnętrzne przeżycia głównych postaci — przede wszystkim tytułowej bohaterki, Violetty Valéry.

Józef Kański

REALIZATORZY

JERZY KATLEWICZ

RYSZARD SLEZAK

ROMAN BUBIEC

AKT I

SALON W DOMU VIOLETTY

Wspaniały bal odbywa się w apartamentach pięknej kurtyzany Violetty Valéry. Otacza ją rój paryskiej złotej młodzieży, a także i kilku starszych arystokratów. Młody Alfred Germont intonuje toast na cześć władającej światem miłości. Alfred jest po raz pierwszy w domu Violetty, wprowadzony przez jednego z przyjaciół. Widywał ją jednak nieraz pokochał gorąco od pierwszego wejrzenia. Nie tak przed Violetką swych uczuć — ona jednak oświadcza, że jej serce nie jest już zdolne do prawdziwej miłości i radzi Alfredowi, aby starał się zapomnieć o niej, póki jeszcze czas. Lecz pod wpływem gorących słów Alfreda w sercu Violetty budzą się echa dawnych, zapomnianych już uczuć:

Rozmyśla nad pustką i nieością życia, jakie dotychczas pędziła, życia pozornie tylko wesołego i beztróskiego. Ostatecznie postanawia zerwać z przeszłością i u boku Alfreda rozpocząć nowe życie.

AKT II

ODSLONA 1 — WILLA W OKOLICY PARYŻA

Alfred i Violetta porzucili Paryż i żyją w ustronnej willi pod miastem, zdala od świata, nie chcąc wiedzieć o niczym, poza swą miłością.

Podczas chwilowej nieobecności Alfreda w willi Violetty zjawia się jego ojciec — Jerzy Germont. Przyjechał by odebrać Violetcie swego syna. Córka jego bowiem, a siostra Alfreda, jest zaręczona i do małżeństwa tego rodzina Germontów przykładą wielką wagę. Gdyby jej narzeczony dowiedział się, że Alfred żyje u boku upadłej kobiety, zerwałby zaręczyny. Stary Germont widzi, że Violetta nie jest tą płochą zalotnicą jaką była dawniej, wielkość jej miłości wzrusza go głęboko, jednak wzgląd na obyczaje i przesady przeważa. Błaga więc Germont Violetkę, aby dla dobra Alfreda i jego rodziny zrezygnowała ze swjej miłości. Violetta, która już wiele poświęciła dla Alfreda, godzi się wreszcie na tę najcięższą ofiarę. Gdy Alfred wraca, Violetta oświadcza, mu że musi na krótki czas wyjechać. Po odejździe Violetty Alfred otrzymuje od niej list, w którym ukochana donosi, że wyjeżdża na zawsze, postanowiła bowiem wrócić do Paryża i prowadzić dawny tryb życia. Miotany gniewem i zazdrością spieszy Alfred w ślad za nią, nie słuchając napomnień i przestróg ojca.

ODSLONA 2 — APARTAMENT FLORY

U Flory Bervoix, przyjaciółki Violetty odbywa się przyjęcie. Wśród gości widzimy również Violetkę u boku barona Douphol. Obecny tam Alfred, udając, że nie dostrzega Violetty, zasiada do gry w karty z baronem. Szczęście mu sprzyja — wygrywa poważne sumy, następnie prowokuje rozdrażnionego już rywala do ostrej wymiany zdań szukając pretekstu do pojedynku. Gdy Violetta stara się przeszkodzić starciu, Alfred obrzuca ją obelgami, następnie ciska jej pod nogi wygrane przed chwilą pieniądze, jako zapłatę za spędzone z nią chwile.

Upokorzona i złamana Violetta jest bliska omdlenia. W tym momencie zjawia się ojciec Alfreda, i czyni synowi ostre wyrzuty za jego brutalne zachowanie.

OBSADA

Violetta Valéry

*B. Zagorianka
Bydgoszcz*

— Magdalena Bojanowska
Helena Mołoń
Magdalena Nysler
⊙ Urszula Szerszeń

Flora Bervoix

— Anna Bartoszyńska
⊙ Leokadia Borowska
✓ Alicja Kozłowska

Annina

— Teresa Huk
⊙ Felicja Manikowska

Alfred Germont

⊕ Stefan Cejrowski
Jan Kusiewicz
Franciszek Warecki

Jerzy Germont

⊖ Czesław Babiński
Jan Gdaniec
▶ Władysław Malczewski

Gaston de Letorière

— Józef Figas
Franciszek Kokot
⊙ Feliks Lewandowski

Baron Douphol

✓ Wacław Prabucki
⊙ Kazimierz Sandurski

Markiz D'Obigny

— Zdzisław Suski
⊙ Paweł Trzebiatowski

Doktór Grenville

⊙ Zdzisław Suski
Paweł Trzebiatowski

Posłaniec

* * *

ORKIESTRA i CHÓR PAŃSTWOWEJ OPERY i FILHARMONII BAŁTYCKIEJ

Kierownictwo muzyczne i I dyrygent

JERZY KATLEWICZ

Opinionary Subst
dyrygent

ZBIGNIEW BRUNA

Korepetytorzy solistów

Urszula Kulkowa
Teresa Woroniecka
Helena Zwijasowa

Asystent reżysera

MICHAŁ KASZYC

Inspicjenci

Michał Kaszyc
Lech Stachowski

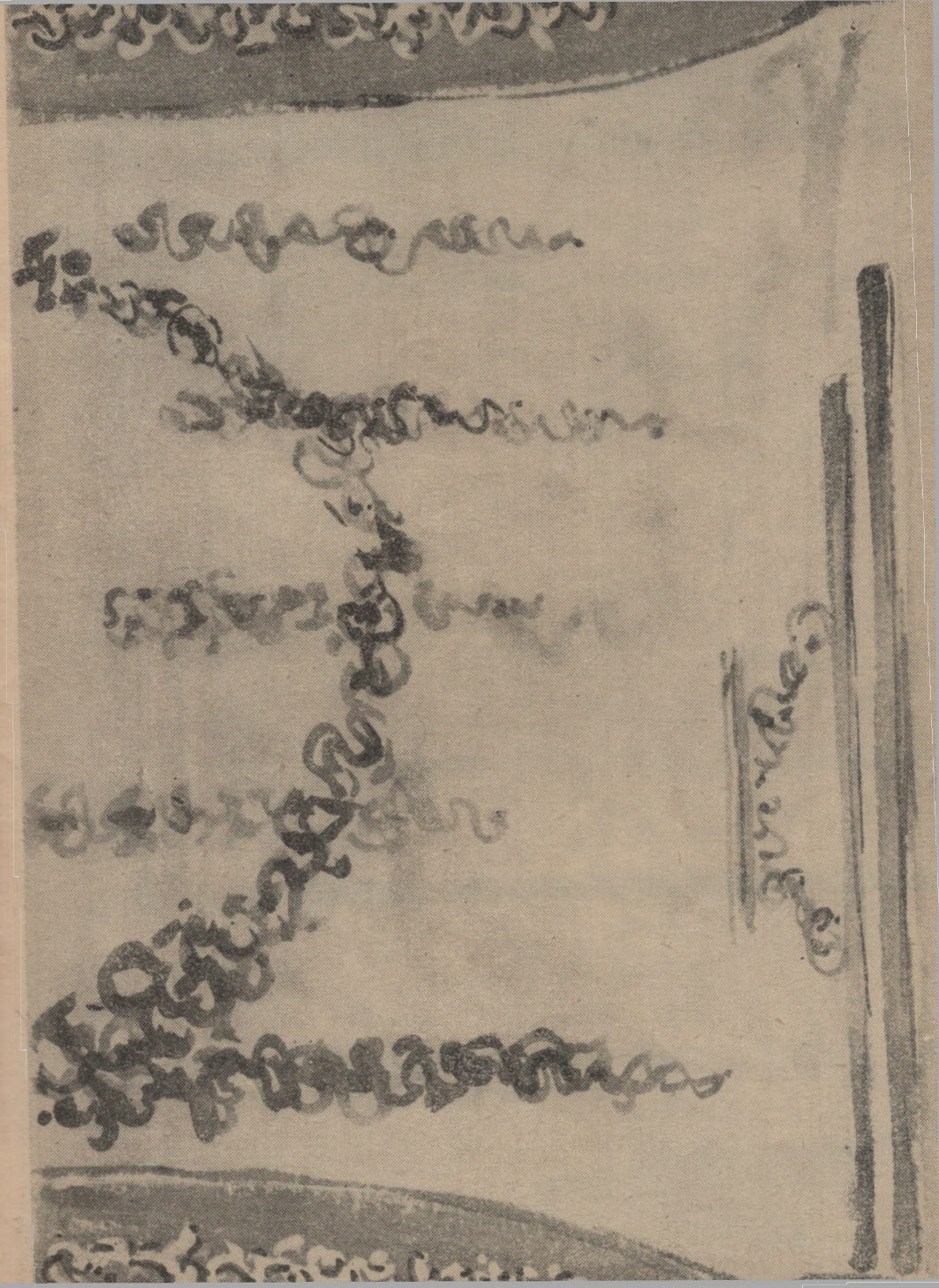
AKT III

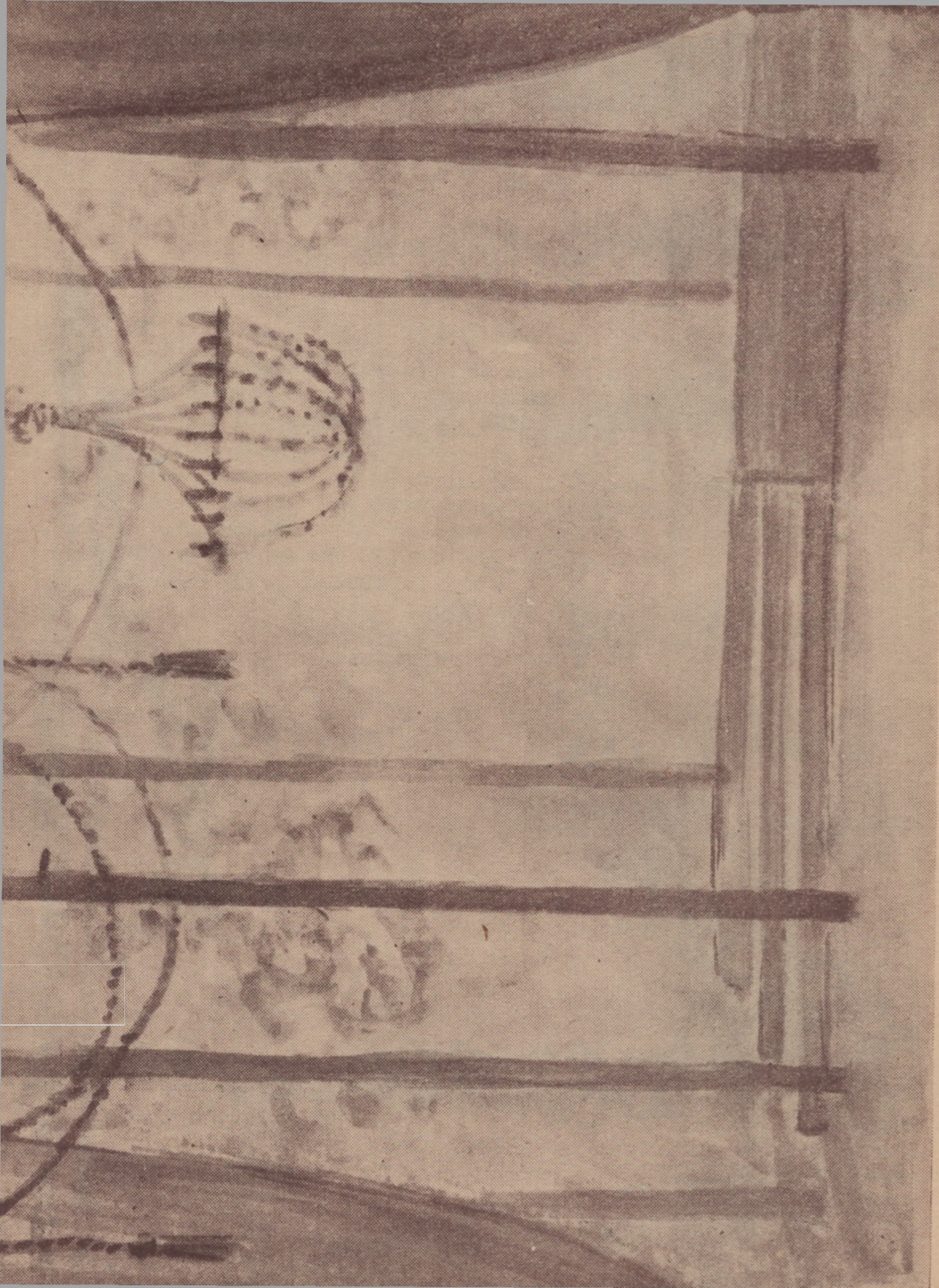
SYPIALNIA VIOLETY

Tragiczne przeżycia zniszczyły do reszty i tak już słabe zdrowie Violetty. Ciężko chora, leży samotna w swym mieszkaniu marząc tylko o tym, by przed śmiercią jeszcze ujrzeć ukochanego.

Alfred dowiedział się poniewczasie, jak wielką ofiarę poniosła dla niego Violetta i zdołał wyblagać u ojca zezwolenie na ślub z ukochaną. Przybywają obydwaj do domu Violetty, która na widok Alfreda zapomina o swej chorobie i wraz z nim snuje plany szczęśliwej przyszłości. Jednak jest już za późno. W ramionach ukochanego oddaje Violetta ostatnie tchnienie.

J. K.

SOLIŚCI

Anna Bartoszyńska
Leokadia Borowska
Magdalena Bojanowska
Zofia Czepielówna-Schiller
Krystyna Ingersleben
Alicja Kozłowska
Helena Mołoń
Magdalena Nysler
Urszula Szerszeń
Halina Walińska
Maria Zielińska

Czesław Babiński
Stefan Cejrowski
Józef Figas
Jan Gdaniec
Franciszek Kokot
Jan Kusiewicz
Feliks Lewandowski
Władysław Malczewski
Jerzy Podsiadły
Wacław Prabucki
Kazimierz Sandurski
Jerzy Szymański
Paweł Trzebiatowski
Grzesław Wielikaniec

CHÓR

Kierownictwo
JERZY MICHALAK

Asystent Chórmistrza — WIESŁAW CZERSKI

Soprany

Adamczak Stefania, Chudzicka Ludgarda, Deptulska Rozwita, Dowbór Jadwiga, Gibczyńska Stanisława, Huk Teresa, Kolasińska Urszula, Korzeniowska Jadwiga, Lewandowska Donata, Lupińska Krystyna, Manikowska Felicja, Massalska Halina, Nawrocka Teresa, Piepkówna Kornelia, Pilchowska Genowefa, Podbilska Michalina

Alty

Andersz Czesława, Bartkowiak Halina, Bukowska Janina, Filipiak Władysława, Gachowa Zofia Iwor Gabriela, Jungowska Zdzisława, Kordulska Barbara, Krzyżanowska Alicja, Luterek Apollonia, Radtke Urszula, Raduła Maria, Siwek Urszula, Węgrzyn Anna

Tenory

Badura Jan, Bykowski Edward, Dąbkowski Andrzej, Dubrawski Mieczysław, Leśniowski Tadeusz, Miszker Erwin, Petsch Alfons, Pomieczyski Zbigniew, Różagórski Stanisław, Wysocki Romuald, Zwiernik Jan

Basy

Kamiński Stanisław, Kasprzyk Władysław, Kotowski Ferdynand, Łukaszewski Bogdan, Nowiński Kazimierz, Skulski Florian, Suski Zdzisław, Staniucha Kazimierz, Szlowski Zdzisław, Szwarckopf Andrzej, Wosik Stefan

Kierownik wokalny
JERZY SZYMAŃSKI

Korepetytor
HENRYK SPYCHAŁA

Inspektor
MIECZYSLAW DUBRAWSKI

ORKIESTRA PAŃSTWOWEJ OPERY I FILHARMONII BAŁTYCKIEJ

Kierownik Artystyczny i I dyrygent — JERZY KATLEWICZ
Dyrygenci — ZBIGNIEW BRUNA, JERZY MICHALAK

I skrzypce

Kochański Tadeusz (koncertmistrz)
Szmaj Wojciech (koncertmistrz)
Bujalski Franciszek
Kucal Jerzy
Peisert Andrzej
Langowska Maria
Niemirow Henryk
Mieńko Michał
Jeziorny Wiesław
Stein Kazimierz
Zielińska Irena
Huzarski Kazimierz
Wytrykowski Zbigniew

II skrzypce

Kosiorek Stanisław
Sztukowski Sylwester
Małecki Jerzy
Butowski Waclaw
Osterczy Stefan
Zareba Zenon
Brochocki Bronisław
Kres Norbert
Jellaczyc Jerzy
Tomczyk Bernard

Altówki

Smilgin Mieczysław
Wojtkowski Jerzy
Albrecht Irena
Mańkowski Kazimierz
Lejman Krystyna
Złotorowicz Marzenna
Budny Piotr

Wiolonczele

Zaborowska Bożena (koncertmistrz)
Pokorniecki Franciszek (koncertmistrz)
Filar Andrzej
Baryła Karol
Tomczak Tadeusz
Mokrzecki Lech
Andrzejewski Tadeusz
Zaborowski Jan

Kontrabasy

Piotrowicz Edwin
Rosiek Stanisław
Kucharska Barbara
Pile Antoni
Chamera Adam

Harfa

Rużkova Regina
Winiewicz-Gbioreczyk Halina

Inspektor orkiestry:
HENRYK NIEMIRO

Fortepian
Kulkowa Urszula
Organy
Spychała Henryk

Flety

Gagała Waclaw
Klaman Ryszard
Kaziński Jarosław
Kwiecień Mieczysław

Oboje

Gassan Erwin
Buczkowski Romuald
Sekowski Stanisław

Rożek angielski

Chrapkowski Henryk

Klarnety

Swiercz Władysław
Zareba Jan
Strzelczyk Józef
Pietras Andrzej

Bas-klarnet

Guzowski Kazimierz

Fagoty

Raduła Benedykt
Pilat Maksymilian
Stracewski Mirosław

Kontrafagot

Pawłowski Jerzy

Waltornie

Filipowicz Kazimierz
Klimek Zygmunt
Suchoples Aleksander
Brzostek Leon
Tylewski Tomasz

Trąbki

Burdynowski Józef
Ratajczak Ryszard
Tabaszewski Franciszek
Mirzwa Alicja
Stachnik Józef

Puzony

Trus Aleksander
Kasprzycki Alfons
Tuzinowski Jan
Grygorowicz Edward

Tuba

Tęcza Karol

Perkusja

Szymański Marian
Rugienis Bronisław
Brzeski Witold
Wiśniewski Waclaw

Korektor fortepianów:
WŁADYSŁAW OGŁĘDZKI

ZESPÓŁ TECHNICZNY

Kierownik Warsztatów	— Henryk Wisz
Sceny	— Janusz Dutkiewicz
Światła	— Bronisław Ciba
Stolarni	— Bronisław Rapicki
Malarni	— Zdzisław Bubella
Modelarni	— Mieczysław Iwanicki
Pracowni Krawieckiej damskiej	— Sabina Ostrowska
Krawieckiej męskiej	— Kazimierz Skoczeń
Obuwniczej	— Jerzy Borysewicz
Perukarni	— Barbara Milimer

Październik 1966—Kongres Kultury Polskiej
PRAPREMIERĄ OPERY S. PORADOWSKIEGO
„PŁOMIENIE“

CENA 4,50

Biblioteka PWSM Gdańsk

Dział

Autor

Tytuł

Nr inw.

22